

GÁBOR KLÁRA

*Kulturális híd a Dunán
Komárom, egy város két ország*

Komárom város a Duna két partján, Komárom ikerváros, a két Komárom. Sokféleképpen próbáljuk érzékeltetni a rólunk szóló hírekben összetartozásunkat. *A szlovákiai és magyarországi Komárom egyre több szállal kötődik egymáshoz a történelmi, kulturális közös múlton túl.* Ezek közül három kulturális eseményt emelek ki, amelyek meghatározó szerepet töltek be kapcsolataink építésében az elmúlt években.

A rendszerváltás után *1991-ben rendeztük meg először a Komáromi Napokat, amely azóta mindkét város legjelentősebb rendezvénysorozatává vált.* Április 26-tól – a dicsőséges 1849-i esemény, az osztrák blokádot feloldó csata emléknapjától – kezdődően május 1-ig kiállítások, konferenciák, változatos sport és kulturális események zajlanak az északi és déli oldalon egyaránt. Az intézmények, civil szervezetek a Komáromi Napokra időztik jelentősebb eseményeiket, amelyekbe most már a komáromi erődrendszer valamennyi tagja bekapcsolódik. Rendszeres vendégeink tudják, hogy a történész konferencia mindig az 1848–49-es eseményekről szól, a Monostori Erőd a Média Wave koncertjeitől hangos, hogy ilyenkor látogatható az Öregvár és hogy mindkét oldalon kellően hűvös a sör a Fesztivál sátorban.

A rendezvények összehangolásával és sajátjaink lebonyolításával természetesen mi is kivesszük részünket a forgatagból, együttműködve északi kollégáinkkal a Városi Művelődési Központban. Fontos napunk például a szombat. Ekkor a „Gyerünk a ligetbe...” rendezvényünkért izgulunk, hogy ne essen az eső, és ne kelljen a vásárosokat és a műsorokat a meglehetősen kicsi művelődési házunkba begyömöszölni. Szereplőink egy része aznap Észak-Komáromban is fellép, hiszen ugyanezen a napon náluk Nemzetközi Folklor Fesztivál zajlik az Amfiteátrumban. Hosszú lenne felsorolni, hogy mi minden történik ilyenkor a Komáromokban.

Jöjjenek el 2006-ban a XV. Komáromi Napokra, ha meg szeretnék tapasztalni.

2000-ben is olyan módon szerettünk volna ünnepelni, hogy az a két város összetartozását szimbolizálja, együttélését erősítse. Így jött létre a „Híres Komárom...” történelmi játék, melynek címéül a Klapka induló kezdő szavait választottuk. A forgatókönyvet a két Komárom történeteseinek, helytörténeteseinek, színházi szakembereinek ötletei alapján Szamadó Emese történész öntötte végleges formába és ő az, aki a szövegkönyv frissítésén is fáradozik, hiszen a kezdetektől fogva minden évben beépítettünk valamilyen új jelenetet. Sikerült az évről évre felfrisített történelmi játékot városunk kulturális idegenforgalmi látványosságává tenni, melyből eddig hat előadás valósult meg.

Képzelnék el egy olyan különleges színházi élményt, amelyben a komáromi erőrendszer legnagyobb épületegyüttesében, a Monostori Erődben huszonnégy komáromi történelmi esemény elevenedik meg a római kortól napjainkig. Élőképek, táncok, dramatikus jelenetek váltják egymást. A gyönyörű korhű jelmezek, a sok zene, néptánc és régi tánc, a pantomim részek és élőképek látványossá teszik az előadást.

A két Komárom lakói, civil szervezeteinek tagjai, művészeti együtteseai szerepelnek együtt az észak-komáromi Jókai Színház művészeivel, összesen az előadásban mintegy 150-en. Négyhetes közös próbaidőszak előzi meg a programot.

Miért „Híres Komárom...”? Híres, mert régi település. Egykor a rómaiak építettek ide egy helyőrséget lakásokkal, műhelyekkel. Ez volt Brigetio. Azt, hogy már a honfoglaláskor lakták egyik városrészünket, Koppánymonostor neve őrzi. Számos különleges történelmi esemény kötődik Komáromhoz. Itt született például 1440-ben az a fiú, akit V. László néven koronáztak királlyá. Pusztíthatta földrengés, árvíz a város mindig új éltre kelt. Legbüszkébb azonban Komárom arra, hogy az 1848–49-es forradalom és szabadságharc utolsó védbástyája volt és végül kedvező alku árán életüket és vagyonukat megőrizve hagyhatták el a várost Klapka György katonái.

Komárom történelmének megjelenítése egyben a magyar nép történelmének bemutatása is. Mivel kevés szöveg, sok zene, tánc és egyéb látvány-elem (például pirotechnika) jellemzi a színjátékot, az idelátogató külföldiek számára is élményt nyújt.

Régióinkból az előadást alkalmanként ezer–ezerkétszáz fős közönség látta, és azt érzékeljük, hogy továbbra is nagy az érdeklődés iránta. Ezért bízunk abban, hogy az ország távolabbi vidékeiről is idecsalogatjuk a nézőket az újra és újra felújított előadásokra. Művelődési Központunk kezdettől fogva fő szervezője a „Híres Komárom...”-nak. Idén a színházi változat alapján interaktív történelmi sétává vált a történelmi játék. Az egyes jelenetek párhuzamosan éltek, működtek mintegy három óra hosszan át. Mindegyikbe bekapcsolódhattak az érdeklődők, táncolhattak, fegyvereket próbálhattak ki, játszhattak, zsonglörködhetnek, azaz mindegyik helyszínen több, a korra jellemző tevékenységet kipróbálhattak. Nagy sikere volt a változtatásnak, így jövőre a történelmi sétát és a színházi változatot is szeretnénk megrendezni.

Idei nagy közös akciónk Észak-Komárommal a „Határtalanul fiatal” program volt, amelyet a helyi Komáromi Nyilvánosság Egyesülettel és az észak-komáromi Jókai Napok Alappal együttműködve valósítottunk meg.

Új dimenziókat nyitott az itt élő fiatalok számára az Európai Unió csatlakozás. Északról, Szlovákiából sokan járnak át a magyarországi Komárom középiskoláiba tanulni, az Ipari Parkba dolgozni, tőlünk délről pedig a második évét kezdő Selye Egyetem hallgatói sorába iratkozhatnak be az érdeklődők.

A két Komáromban élő fiatalok közötti szorosabb kapcsolat építését tűztük ki célul a „Határtalanul fiatal” projekttel, amelyre sikeres pályázatot adtunk be az Ifjúság 2000–2006 programra. Arra gondoltunk, hogy az aktív, művészetek iránt érdeklődőket vonjuk be elsősorban, de a rendezvények közönségeként is érintkeznek majd egymással a fiatalok. A pályázatok, koncertek, beszélgetések során arra törekedtünk, hogy különböző művészeti ágak képviselői találkozzanak egymással. Tavasszal a képzőművészeti pályázatunkon résztvevőket és a könnyűzene helyi művelőit hoztuk össze egymással Észak-Komáromban, a Városi Művelődési Központban rendezett kiállításon és a RÉV-ben, a Magyar Kultúra Házában a „Határtalanul könnyű” koncerten. „Komárom az európai történelem sodrásában” – volt a témája a pályázatnak, amelynek megnyitója után, a beszélgetés során kialakult egy közös alkotótábor terve. Ezt egyik évben a magyar, másik évben a szlovákiai oldalon rendeznénk meg. A zenészekről pedig kiderült, hogy sok olyan rendezvényre járnak, ahová ajánlani tudják egymást. Legnagyobb előnyt a koncertek esetében a technikai eszközök és hangszerek határon való átvitele jelenti: ez az, amit az

Európai Unió csatlakozás előtt csak komoly adminisztrációval és jelentős költséggel tudtunk lebonyolítani!

Nyár elején a komolyzenészek találkozóját kötöttük a fotópályázat megnyitójához. Az esemény ezúttal magyar oldalon, a Kultsár Szakközépiskolában és a mellette lévő Egressy Művészeti Iskolában zajlott. Nagyobb volt az érdeklődés a fotópályázat iránt, mint amit a képzőművészetinél tapasztaltunk. Hiába kerestük a szervezés során a fiatalokat a már működő városi fotó szakkörökben. Sajnos nem igyekeznek bevonni a fiatalokat a kialakult csapatokba. Inkább a középiskoláknak és a művészeti iskoláknak küldött versenyfelhívásra érkeztek be pályamunkák. A zenei képzésben résztvevők is arról számoltak be, hogy a középiskola után kikerülnek a sodrásból és általában abbahagyják a muzsikálást. Ennek egyik oka éppen az, hogy idáig nem volt Komáromban felsőfokú képzés és el kellett menniük a városból tanulni. Ha a Selye Egyetemen egyre több szak indulna, egyre többen maradnának itthon.

*Híres Komárom... A Legio Brigetio katonai bemutatója a római színben
Fotó: Török Csaba*

Programjaink során igazán aktív a 15–19 éves korosztály volt. Sokkal nehezebb elérni, megmozgatni a 20–25 éveseket, azaz az egyetemistákat és a pályakezdő fiatalokat. További célunk, hogy az ő kulturális szokásaikat, igényiket felmérve olyan rendezvényeket, akciókat szervezzünk, amelyekre ők is mozdulnának.

Eddigi tapasztalatainkkal felvértezve fogtunk bele őszi zárórendezvényünkbe, amely összművészeti találkozó volt. Október elsején délelőtt mindkét Komáromban utcaszínházi hangulatot teremtettek a néptáncosok, színjátósok, zenészek, ezzel toborozták a közönséget a délutáni bemutatókra, amelyen felléptek: a Generációk Néptáncgyüttes, az Álmodozók Színjátós Csoport és a Kerecsen Zenekar Észak-Komáromból, a Garabonciás Táncgyüttes, a Révész Színjátós Kör és az M-nélkül Zenekar Dél-Komáromból. Mindehhez szerencsére rendelkezésünkre állt a város Fesztivál tere a Csillag Erőd mellett. Itt, a komáromi erődrendszer legkisebb tagjában nyitjuk meg a korábbi képzőművészeti és fotópályázat anyagából válogatott kiállítást.

Nagyon sok új kapcsolatra tettünk szert mi magunk is a szervezés során. Intézményekkel, iskolákkal, társadalmi szervezetekkel, újságírókkal, rádiósokkal, tévésekkel. Ha sikerül, természetesen ezt a programot is évenként ismétlődő rendszeres eseménnyé tesszük, hasonlóan a két Komáromot egyre inkább egy várossá kovácsoló, már hagyománnyal bíró kulturális rendezvényhez.

(A szerző a komáromi Csokonai Művelődési Központ igazgatója)